812/09

Den 2. februar 2009 blev i sag nr. 71.696:

xxxxx xxxx xxxxxxx
xxxxxxxxxxx xxx xxxxxxx
xxxx xxxxx

mod

SEB Pension
Postboks 100
0900 København C

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har livsforsikring i SEB Pension klager over, at selskabet med tilbagevirkende kraft til ikrafttrædelsestidspunktet har indført klausuler i klagerens erhvervsevnetabsforsikring.

Klageren indgik 18/12 1991 aftale om en pensionsordning. I 2002 ansøgte klageren om helbredsbetingede ydelser på grund af en ryglidelse. Ved skrivelse af 8/12 2003 meddelte selskabet efter forelæggelse af sagen for Videncenter for Helbred og Forsikring, at der med henvisning til, at klageren ved tegningen havde afgivet urigtige risikooplysninger, med tilbagevirkende kraft til tegningstidspunktet skulle indføjes en rygklausul i forsikringen, og at klageren på baggrund af den indførte rygklausul ikke var berettiget til helbredsbetingede ydelser. Efter yderligere indhentelse af lægelige akter vedrørende knæundersøgelser og indhentelse af en fornyet vurdering fra Videncenter for Helbred og Forsikring af 16/3 2005 indsatte selskabet tillige en knæklausul med tilbagevirkende kraft. Af vurderingen fra Videncenter for Helbred og Forsikring af 16/3 2005 fremgår bl.a.:

> "De fremsendte helbredsoplysninger er gennemgået af den lægelige komite i Videncenter for Helbred og Forsikring. Havde oplysningerne foreligget på tegningstidspunktet, ville vi have vurderet forsikringsrisikoen pr. 18-12-1991 til:
>
> Dødelighed: DO Invaliditet: 15

Begrundelse for vurderingen

Vurderingen er baseret på oplysningerne om flere episoder med rygsmerter sammenholdt med en lav Mb. Scheuermann og et ryg belastende erhverv. Det har også betydning for vurderingen, at forsikrede har haft gener i venstre knæ.

Baggrunden for vurderingen er oplysningerne i Den Generelle Helbredsattest, skrivelse fra egen læge, speciallæge og svar på røntgen. Heraf fremgår det at forsikrede har haft flere episoder med rygsmerter der i 1971, 1978 og 1983 medførte konsultation hos egen læge, hvor forsikrede blev henvist til speciallæge i 1984. Speciallæge konstaterede en lav Mb. Scheuermann og anbefalede rygoptræning.

Ved vurderingen er der også lagt vægt på oplysningen om gener i venstre knæ igennem et halvt år frem til april 1991, hvor forsikrede henvendte sig hos egen læge pga. generne. Det medførte henvendelse til speciallæge i juni 1991, som ikke havde nogen forklaring på symptomerne, men foreslog en vurdering på sygehus.

Vi gør opmærksom på, at i september 1992 blev der indført klausuler igen, hvorfor der på det tidspunkt kunne tegnes forsikring med A1 klausul og B klausul for venstre knæ."

Klagerens advokat har over for nævnet gjort gældende, at selskabet ikke er berettiget til at indsætte rygklausulen med tilbagevirkende kraft. Ved skrivelse af 14/9 2007 har advokaten herved bl.a. anført:

"Det skal indledningsvis bemærkes, at min klient i forbindelse med tegningen af forsikringen i SEB Pension (police nr. …) drøftede udfyldelsen af skemaet med assurandør E.J., N.

Ud fra rubrikken, om klager havde kroniske sygdomme, svarede klager til assurandøren, at klager havde haft ondt i ryggen, men aldrig havde været sygemeldt eller lignende.

Klager oplyste endvidere, at der havde været nogle skavanker i det ene knæ, men det gav ingen problemer i forholdet til klagers arbejde.

Hertil oplyste assurandør E.J., at klager alene skulle anføre sygdomme, hvis der var tale om sygdomme, som var kroniske, men i så fald ville forsikringsselskabet anmode om en helbredsattest, hvis de skønnede det nødvendigt på grund af klagers alder. Klager var på det tidspunkt 38 år.

Codan Forsikring har ved skrivelse af 8. december 2003 mv. afvist præmiefritagelse og udbetaling af ydelser, primært med henvisning til at klager i forbindelse med tegningen af forsikringen / pensionsordningen burde have oplyst, at klager havde fået konstateret Mb. Scheuermann i 1984.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at klager for det første ikke havde kendskab til, at klager havde fået stillet diagnosen Mb. Scheuermann. Det skal i øvrigt bestrides, at klager har en Mb. Scheuermann, og jeg skal i den forbindelse henvise til, at det af speciallægeerklæring af 3.8.2004 fra adm. overlæge dr.med. M.S., side 3 nederst, fremgår, 'lumbalis viser ingen sikre Scheuermann forandringer (som heller ikke er beskrevet på N. rtg.afd.)'.

Codan Forsikring har således afvist sagen på et utilstrækkeligt og forkert medicinsk grundlag.

Dette grundlag er endvidere lagt til grund i forbindelse med Videncenter for Helbred og Forsikrings udtalelse i sagen 16. marts 2005. Fejlen omkring diagnosen Mb. Scheuermann bliver ikke mere rigtig af at blive gentaget. Klager har ikke og har ikke haft en Mb. Scheuermann og har således ikke skullet oplyse herom i forbindelse med tegningen af forsikringen / pensionen.

Det skal endvidere bemærkes, at den rådgivning, klager modtog i forbindelse med tegningen, ikke var tilstrækkelig.

Det gøres således gældende, at min klient er fremkommet med de oplysninger, der var relevante i forbindelse med tegningen af forsikringen / pensionen, og at klager er berettiget til ydelser og præmiefritagelse i henhold til den tegnede ordning."

Ved skrivelse af 1/2 2008 bemærkede selskabet hertil:

"Som anført af klagerens advokat har speciallægeerklæringen fra M.S. ikke været en del af bedømmelsesgrundlaget for Videncenter for Helbred og Forsikrings responsum af 16. marts 2005.

Vi vil sende en kopi af erklæringen til Videncenter for Helbred og Forsikring og bede dem oplyse, om bedømmelsen i marts 2005 ville have været anderledes, hvis de dengang havde haft erklæringen.

Vi vil dog først indhente en kopi af den i erklæringen omtalte røntgenbeskrivelse fra N. Sygehus.

Så snart vi har modtaget oplysningerne fra N. Sygehus, vil vi sende en kopi af dem og erklæringen til Videncenter for Helbred og Forsikring, og når vi har modtaget svar derfra, vil vi vende tilbage."

Selskabet vendte ved skrivelse af 7/5 2008 tilbage og anførte endvidere:

"Da klageren og/eller dennes advokat tilsyneladende ikke agter at give samtykke til, at vi indhenter lægelige akter, herunder den i vores brev af 1. februar omtalte røntgenbeskrivelse fra N. Sygehus, mener jeg ikke, der er et seriøst grundlag for en fornyet henvendelse til Helbred og Forsikring (HEFO)."

Ved skrivelse af 26/5 2008 fastholdt selskabet sin berettigelse til at indsætte de omhandlede klausuler og anførte:

"Sagen kan herefter afgøres på det foreliggende lægelige grundlag, herunder HEFO 's responsum af 16. marts 2005, der vedlægges i kopi. Afgørelsen er den 10. august 2005 sendt til klagerens advokat, der ikke kan tiltræde, at erhvervsevnetabsdækningen med hjemmel i FAL § 6 er blevet klausuleret som nævnt i HEFO's responsum, dvs A1 klausul for ryggen og B klausul for venstre knæ. Ordlyden af disse to klausuler er:

'Forsikringen dækker ikke ved tab af erhvervsevne, som følge af en lidelse i ryggen (fra nakke til haleben). Lidelser i ryggens muskler, sener eller nerver, der giver symptomer i hoved, nakke, ryg, arme eller ben, er heller ikke dækket.' og

'Forsikringen dækker ikke ved tab af erhvervsevne, som følge af en lidelse i venstre knæ.'

Tegningsgrundlaget er begæring med helbredsoplysninger af 18. december 1991, der vedlægges i kopi. Det gøres gældende, at klageren uagtsomt har svaret objektivt urigtigt på flere af spørgsmålene, i hvert fald nr. 2, 3, 5, 6a og 9a, hvor klageren burde have 'ja' (dog 'nej' til 9a), hvorved selskabet har været afskåret fra at indhente de informationer, der ville have resulteret i en forelæggelse for HEFO (tidl. Bedømmelsesforeningen) med det resultat, der er anført i HEFO's responsum. Det bemærkes, at det til stadighed har været selskabets politik aldrig at antage forsikringer på invaliditetstavle 12 eller højere, hvis der alternativt kan klausuleres for de relevante lidelser.

Det bestrides, at selskabets daværende assurandør, E.J., skulle have rådgivet klageren som hævdet af klagerens advokat i brevet til nævnet af 14. september 2007 - i øvrigt forbløffende så skarp en erindring klageren hævder at være i besiddelse af omkring en 15-16 år gammel samtale. Assurandøren kan forståeligt nok ikke huske den konkrete tegning, men har i den tidligere fremsendte erklæring af 27. december 2007 bekræftet, at han generelt ikke frasorterede oplyste ryg- og knæproblemer, men ville have bedt en kunde udfylde ryg- og knæskemaer.

Det gøres i øvrigt gældende, at det er de oplyste rygproblemer - og ikke diagnosen Morbus Scheuermann - der bevirker de skærpede antagelsesvilkår, herunder klausul A 1 for ryggen. Klageren var i 1991 i øvrigt ikke pligtig at besvare de stillede helbredsspørgsmål med en diagnose, så længe han bare loyalt havde informeret generelt om ryg- og knæproblemer - så finder selskabet ved hjælp af spørgeskema og journalkortindhentning ud af resten. På det oplyste lægelig grundlag fastholdes det principielt, at klageren med rette fik stillet diagnosen Morbus Scheuermann i 1985."

Klagerens advokat har ved skrivelse af 14/10 2008 hertil bl.a. gjort gældende:

"I særdeleshed fastholdes det, at min klient på tidspunktet for udfyldelse af skemaet vedrørende 'aftale om pensionsordning for DV - Danske Vognmænd' - dateret 18.12.1991 var rygrask. Som oplyst i min skrivelse af 14. september 2007 drøftede min klient indholdet af skemaet med medvirkende assurandør E.J., N. Min klient oplyste, at han: havde haft nogle klager fra ryggen, men han aldrig havde været sygemeldt eller lignende og ikke på tidspunktet for underskrivelsen af skemaet havde ondt i ryggen. Det gøres endvidere i sagen gældende, at min klient ikke på tidspunktet for udfyldelsen af skemaet havde kendskab til, at han skulle have haft en Mb Scheuermann, og i øvrigt gøres det i sagen gældende, at min klient hverken havde eller har en Mb Scheuermann, og i den forbindelse henvises der fortsat til speciallægeerklæring af 3.8.2004 fra adm. overlæge dr.med. M.S. Af den grund kan den tidligere indhentede udtalelse fra Helbred og Forsikring ej heller godkendes, idet udtalelsen beror på faktuelle forkerte oplysninger.

Dette gælder såvel oplysningerne om, at min klient skulle have en oprindelig ryglidelse, som for den sags skyld en knæskade, som berettiger til at indføre nogen form for forbehold for dækning i relation til min klients pensionsforsikring.

For så vidt angår assurandør E.J.'s rolle i forbindelse med udfyldelse af skemaet fastholdes min klients forklaring om, at E.J. alene gav udtryk for, at det var aktuelle problemer, og som

havde kronisk karakter, der skulle indføres i skemaet. Skemaet blev udfyldt efter nøje instruks fra assurandør E.J. Det forhold, at E.J. ikke længere kan huske sagen, ændrer ikke ved, at min klient har ladet sig rådgive af assurandør E.J. i forbindelse med udfyldelse af skemaet.

Det skal i øvrigt og afslutningsvis bemærkes, at min klients oprindelige rygproblemer reelt ingen betydning havde for, at min klient efterfølgende blev udsat for et ulykkestilfælde, der igen resulterede i, at min klient måtte overgå til førtidspension. Hverken knæet eller min klients mulige svage ryg eller lignende har derfor i sig selv haft nogen udløsende faktor i relation til udbetaling af ydelser og etablering af præmiefritagelse."

Af den af klageren i forbindelse med forsikringens tegning udfyldte helbredserklæring fremgår bl.a.:

"

2. Har De indenfor de sidste 10 år været indlagt, behandlet eller undersøgt på sygehus, ambulatorium el. lign. Herunder røntgenklinik og fysiurgisk klinik?	☒ Nej
3. Har De i øvrigt inden for de sidste 10 år været undersøgt og/eller behandlet af læge (herunder speciallæge), kiropraktor, fysioterapeut eller naturlæge?	☒ Nej
…	
5. Lider De, eller har De lidt af diskusprolaps, iskias, hold i nakken/lænden eller anden ryglidelse?	☒ Nej
6a. Har De nogen legemsfejl (herunder nedsat hørelse)	☒ Nej
…	
9a. Er De fuldstændig rask?	☒ Ja

"

Af notat udfærdiget af speciallæge S.N. den 2/1 1984 fremgår bl.a.:

"Mb. Scheuermann lumbalis Peritendinitis dorsalis
Myosis glut. sin."

I røntgenbeskrivelse dateret den 4/1 1984 hedder det bl.a.:

"Patienten har en lige, flad ryg med forlænget dorsalkyfose på basis af en lavtsiddende Scheuermann. På røntgenbillederne fra 1971, 197b og nov.-dec. 1983 var v.l. I kileformet, der var let kileform af v.l. II og Schmorlske bruskøer i den øvre dækplade af v.l. III.
Objektivt fandtes ømme senefortykkelser omkring v.th. III, V og VIII som led i en facetforskydning.
Når de akutte smerter er overstået, bør der satses på rygoptræning og indlæring af rationel arbejdsteknik med rygskåneregime evt. kombineret med et støttebælte for den midterste og nederste del af lænden, som får den største belastning.

Det var til stor hjælp, at røntgenbillederne var medbragt. Det lettede også forklaringen overfor patienten."

Af journal fra speciallæge E. H. af 3/6 1991 fremgår om klagerens knæ bl.a.:

"Pt. har i 1/2 år været generet af smækkende lyde i venstre knæ, af og til ledsaget af ømhed. Generne kommer ved bøjning og strækning, men han kan passe sit arbejde, som vognmand. Der har aldrig været aflåsning eller ansamling. Ingen forudgående traumer.
Rtg.us. F,, 3.5.91: viser i.a. ifølge egen læge. Pt. har ikke fået nogen behandling.

Obj.:
Venstre knæ frembyder i.a. udover grove smækkende lyde med fleksion/ekstension, som ved inkongruens. Der kan ikke med sikkerhed påvises sideløshed eller skuffesymptom. Meniskerne er indolente og der er ingen ansamling. Hoften bevæges frit. Pt. henv. til - vurdering N. sgh., da jeg ikke har nogen sikker diagnose eller forslag til behandling."

Af speciallægeerklæring udfærdiget af speciallæge i ortopædisk kirurgi M. S. af 3/8 2004 fremgår bl.a.:

"Tidligere:

For ca. 15 år siden eller mere problemer fra det ene knæ, blev arthroscoperet i N. Ingen problemer siden.
1984 blev pt. undersøgt hos rheumatologisk speciallæge i H. Havde haft nogle recidiverende ryggener. Der skulle angiveligt være ventileret diagnosen Scheuermann. I de mange følgende år lettere recidiverende rygproblemer, men af beskeden karakter og aldrig noget, der førte til behandlinger. Var således i stand til at udføre sit arbejde i fuldt omfang uden indskrænkninger.

Røntgen:

Af columna thoracolumbalis og lumbalis viser ingen sikre Scheuermann forandringer (som heller ikke er beskrevet på N.'s rtg.afd.). Der findes på forkanten af 2. lumbalhvirvel opadtil en forkalkning i lig.longitudinale anterior, formentlig efter et traume og helt uden betydning. Herudover helt normale forhold, ingen discusdegeneration, ingen spondyloseforandringer, 'ingen listhese. Billederne fra 24.10.01."

Nævnet udtaler:

Klageren har bl.a. undladt at oplyse, at han blev undersøgt af speciallæger på grund af rygproblemer i 1984 og knæproblemer i 1991.

Herefter - og da nævnet ved de afgivne responsa fra Videncenter for Helbred og Forsikring finder det godtgjort, at selskabet ville have indsat de omhandlede klausuler, såfremt korrekte oplysninger havde foreligget på tegningstidspunktet - kan nævnet ikke kritisere,

at selskabet med hjemmel i forsikringsaftalelovens § 6 har indsat ny klausul med tilbagevirkende kraft til tegningstidspunktet og i konsekvens heraf har afvist at yde forsikringsdækning for det anmeldte tab af erhvervsevne.

For så vidt angår knæklausulen har nævnet bemærket, at selskabet allerede i 2003 var bekendt med, at klageren var set af speciallæge i ortopædkirurgi som følge af instabilt knæ, jf. Videncenter for Helbred og Forsikrings responsum af 19/11 2003. Såfremt selskabet havde ønsket at gøre indsigelse gældende vedrørende urigtige oplysninger om knæet, burde indsigelsen være fremkommet i umiddelbar forlængelse af denne oplysning eller en nærmere undersøgelse af forholdet, jf. forsikringsaftalelovens § 8. Selskabet kan derfor ikke på nuværende tidspunkt indføre klausulen for knæet.

Nævnet finder det efter det foreliggende ikke godtgjort, at assurandøren har udtalt sig som oplyst af klageren om forståelsen af spørgsmålene i helbredserklæringen, eller at klageren har oplyst om sine ryggener til assurandøren.

Som følge af det anførte

b e s t e m m e s :

Selskabet, SEB Pension, skal anerkende, at det er uberettiget til at indføje en knæklausul i klagerens livsforsikring.

Klagen i øvrigt kan ikke tages til følge.

Poul Sørensen
formand